

๓๗
 ๐๘
 ๓.๒
 ๓๒๔.๖
 ๒๕๔๗
 ๑.๒

๕ การเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY

3961156174

การเลือกตั้ง

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

เรื่อง	การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ปีที่พิมพ์	พฤศจิกายน ๒๕๔๗
จำนวนหน้า	๔๘ หน้า
พิมพ์ครั้งที่ ๑	จำนวน ๑๐,๐๐๐ เล่ม
จัดทำโดย	กลุ่มงานผลิตเอกสาร สำนักประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร อาคารธนาคารทหารไทย ถนนพญาไท แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐ โทร. ๐ ๒๓๕๔ ๕๐๑๙-๒๒
ข้อมูล	นางสาวอารีย์วรรณ พูลทรัพย์
พิมพ์ข้อมูล	นางอำไพ กันเกษแก้ว
ศิลปกรรม	นางสาวทิพย์วิมล อ่อนกลิ่น

พิมพ์ที่	สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร อาคารธนาคารทหารไทย ถนนพญาไท แขวงทุ่งพญาไท กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐
-----------------	---

คำนำ

การเลือกตั้ง เป็นกิจกรรมที่สำคัญในกระบวนการทางการเมืองของระบอบประชาธิปไตย เพราะ การเลือกตั้งเป็นการแสดงออกถึงเจตนาารมณ์ของประชาชน ต่อการตัดสินใจเลือกผู้แทนที่ดีเข้าสู่สภา โดยการลงคะแนนเสียงตามความเห็นของตนว่าจะเลือกผู้ใดเป็นตัวแทน เพื่อไปทำหน้าที่ในการตรากฎหมาย และบริหารประเทศ ฯลฯ อีกทั้งการเลือกตั้งยังเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรง ตามหลักการของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ที่ให้อำนาจเป็นของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร หวังเป็นอย่างยิ่งว่า จุลสารฉบับนี้จะเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้อ่านได้เข้าใจถึงความสำคัญของการเลือกตั้ง รูปแบบ วิธีการที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง ได้เป็นอย่างดี

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

พฤศจิกายน ๒๕๔๗

เจตนารมณ์หลักของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ที่สำคัญประการหนึ่งคือ การขยายสิทธิ เสรีภาพ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน (participation) เพื่อให้การปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง โดยช่องทางหนึ่งที่จะทำให้เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญดังกล่าวเป็นจริงได้ และถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตย คือ **การเลือกตั้ง**

การเลือกตั้ง เป็นกิจกรรมหนึ่งที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยการใช้สิทธิเลือกตั้งตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่แทนตนไปเป็นปากเสียงให้กับเจ้าของเสียงที่ได้ลงคะแนนให้ โดยประชาชนมีสิทธิและเสรีภาพในการเลือกตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่บริหารบ้านเมือง แต่ในทางปฏิบัติเราต้องยอมรับว่าประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจและความเลื่อมใสศรัทธาการเลือกตั้ง เพราะสังคมไทยยังติดอยู่กับคำว่า **“บุญคุณ”** มากกว่า **“อุดมการณ์”** จึงเห็นได้ว่าในบางครั้งประชาชนยังยึดติดอยู่กับบุคคลมากกว่านโยบายพรรคการเมืองที่จะนำมาใช้ในการบริหารประเทศ นอกจากนี้ ถ้าเราศึกษาในระดับรากหญ้าจะพบว่าประชาชนอีกไม่น้อยที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจถึงความสำคัญของการเลือกตั้ง

ความหมายของการเลือกตั้ง

“การเลือกตั้ง” (election) ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ศ.ดร.หยุด แสงอุทัย ให้ความหมาย การเลือกตั้ง ว่า “กรณีที่บุคคลได้เลือกบุคคลหนึ่งจากบุคคลหลาย ๆ คน หรือเลือกบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งบัญชีหนึ่งจากบัญชีรายชื่อหลายบัญชีเพื่อให้ไปกระทำการอันหนึ่งอันใด”^๑

ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว ให้ความหมายของการ “เลือกตั้ง” ว่าเป็นกิจกรรมที่สำคัญยิ่งในกระบวนการทางการเมืองและการปกครอง เพราะการเลือกตั้งเป็นการแสดงออกซึ่งเจตจำนงของประชาชนในการปกครองประเทศ เจตจำนงดังกล่าวปรากฏอยู่ในลักษณะของการเรียกร้อง (demand) หรือ สนับสนุน (Support) ต่อการตัดสินใจทั้งหลายในระบบการเมือง^๒

ดร.เชาวนะ ไตรมาศ ให้ความหมายของการเลือกตั้งว่า การเลือกตั้ง ถือเป็นกิจกรรมขั้นพื้นฐานอย่างหนึ่งทางการเมือง ที่มีส่วนสำคัญในการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีบทบาทเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

^๑ หยุด แสงอุทัย, คำอธิบายหลักเกณฑ์ทั่วไปของการเลือกตั้งและพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน พ.ศ. ๒๕๑๑ (เรียงมาตรา), พิมพ์ครั้งที่ ๖ (กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดโอเดียนสโตร์, ๒๕๑๒), หน้า ๒.

^๒ วัชรวิทย์ ไชยสาร, ระบบการเลือกตั้งกับการเมืองไทยยุคใหม่, พิมพ์ครั้งที่ ๑ (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติธรรม, ๒๕๔๑) หน้า ๘.

กลั่นกรองนโยบาย และคัดสรรบุคลากรทางการเมือง
สำหรับเป็นตัวแทนเข้าสู่อำนาจ และใช้อำนาจให้
สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนต่อไป ^๓

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒
ได้ให้ความหมายไว้ว่า การเลือกตั้ง คือ การเลือกสรรบุคคล
ให้เป็นผู้แทนหรือให้ดำรงตำแหน่งด้วยการออกเสียงลง
คะแนน เช่น การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เลือกตั้ง
กรรมการ ^๔

สรุป การเลือกตั้ง หมายถึง บุคคลผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
ไปใช้สิทธิของตนในการเลือกสรรบุคคล เพื่อไปทำหน้าที่
หรือกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งแทนตนตามกฎหมาย
บัญญัติ

^๓ ชาวนะ ไตรมาศ, การเลือกตั้งแบบใหม่ทำไมคนไทยต้องไปเลือกตั้ง
(กรุงเทพมหานคร : สถาบันนโยบายการศึกษา, ๒๕๔๒).

^๔ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๔๒, ภายใต้คำ “เลือกตั้ง”.

ทำไมต้องไปเลือกตั้ง

หลายคนมักตั้งคำถามว่า “ทำไมต้องไปเลือกตั้ง” หรือ “การเลือกตั้งมีความสำคัญอย่างไร” คำตอบที่ได้มักจะบอกว่า เพราะเป็นหน้าที่ในที่นี่จึงขออธิบายสรุปถึงความสำคัญของการเลือกตั้ง อันเป็นหัวใจสำคัญประการหนึ่งของระบอบประชาธิปไตย เพราะเป็นวิธีการที่ได้มาซึ่งตัวแทนผู้มีอำนาจเต็มในการใช้อำนาจอธิปไตยของประชาชนดังนี้

๑. รัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ บัญญัติให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ถ้าผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งต้องแจ้งเหตุอันควรต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ถ้าไม่แจ้งจะมีผลให้ผู้นั้นเสียสิทธิตามที่กฎหมายบัญญัติ

๒. เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง ตามหลักการของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นการปกครองของประชาชนโดยประชาชนและเพื่อประชาชน ดังนั้นประชาชนจึงจำเป็นต้องไปเลือกตั้ง เพื่อให้ได้มาซึ่งผู้แทนที่เป็นตัวแทนอย่างแท้จริงของประชาชนส่วนใหญ่

๓. เพื่อเป็นการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้มีความสมบูรณ์และมั่นคง เพราะถ้าประชาชนสนใจการเมืองและไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นจำนวนมาก จะทำให้รัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภาและรัฐบาล ต้องปฏิบัติหน้าที่เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและผลประโยชน์ของประชาชนมากขึ้น เพราะทราบดีว่าการ

ปฏิบัติหน้าที่ของตนอยู่ในความสนใจของประชาชนอยู่ตลอดเวลา

๔. เพื่อลดการทุจริตในการเลือกตั้ง เพราะการที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปใช้สิทธิเลือกตั้งจะทำให้ผู้อื่นไม่สามารถไปใช้สิทธิแทนได้ และจะทำให้การทุจริตการเลือกตั้งกระทำได้อย่างขึ้น

จึงอาจสรุปได้ว่า การเลือกตั้งมีความสำคัญมากต่อประชาชนทุกคน เพราะการเลือกตั้งเป็นการดำเนินการให้ได้มาซึ่งตัวแทนที่แท้จริงของประชาชน และตัวแทนที่ได้มาจากการเลือกตั้งนั้นจะเป็นผู้เข้าไปทำหน้าที่รักษาสีทิสเสรีภาพและผลประโยชน์ให้กับประชาชน ดังนั้นทุกคนจึงจำเป็นต้องไปเลือกตั้ง

สิทธิที่ต้องเสียไปถ้าไม่ไปเลือกตั้ง

ผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งจะต้องเสียสิทธิตามที่กฎหมายบัญญัติ ดังนี้

๑. สิทธิยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น

๒. สิทธิร้องคัดค้านการเลือกกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องถิ่น

๓. สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น

๔. สิทธิสมัครรับเลือกเป็นกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องถิ่น

๕. สิทธิเข้าชื่อร้องขอเพื่อให้รัฐสภาพิจารณากฎหมายตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

๖. สิทธิเข้าชื่อร้องขอให้สภาท้องถิ่นพิจารณาออกข้อบัญญัติท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น

๗. สิทธิเข้าชื่อขอเพื่อให้วุฒิสภามีมติถอดถอนบุคคลตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต

๘. สิทธิเข้าชื่อร้องขอให้ถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียง

เพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

การเสียสิทธิเพราะเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งดังกล่าว มีกำหนดเวลาดั้งแต่วันเลือกตั้งที่ผู้นั้นไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง จนถึงวันเลือกตั้งครั้งที่ผู้นั้นไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หรืออาจกล่าวได้ว่า การไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง กฎหมายกำหนดให้ ต้องเสียสิทธิทั้ง ๘ ประการ แต่ถ้ามีการเลือกตั้งครั้งใหม่ แล้วไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ผู้นั้นก็จะได้สิทธิทั้งหลายที่เคยเสียไปกลับคืนมาทั้งหมด

บทบาทและอำนาจหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ในต้นปี ๒๕๔๘ ที่จะถึงนี้จะมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรชุดใหม่ เพื่อทำหน้าที่แทนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรชุดปัจจุบันซึ่งจะต้องพ้นจากสมาชิกภาพไป เพราะสภาผู้แทนราษฎรหมดอายุในวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๔๘ ดังนั้นเราจึงต้องทำความเข้าใจกันก่อนว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เราจะต้องเลือกให้ไปทำหน้าที่ผู้แทนของเรานั้น มีบทบาทและอำนาจหน้าที่อย่างไรบ้าง

๑. บทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อพิจารณาในด้านพฤติกรรมแล้ว จะเห็นได้ว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีบทบาทที่มีผลต่อประชาชน ดังนี้

๑.๑ รับฟังความคิดเห็นของประชาชนและสะท้อนความทุกข์ยากของประชาชนไปสู่รัฐบาล และหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาโดยตรง

๑.๒ พัฒนาการเมืองในระบบประชาธิปไตย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ถือเป็นนักการเมืองที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาสถาบันการเมืองทั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา รัฐสภา คณะรัฐมนตรี และพรรคการเมือง ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนากระบวนการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยที่มั่นคง

๑.๓ ให้การศึกษาและสอนการเรียนรู้ทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยให้กับประชาชน การปฏิบัติหน้าที่และสิ่งที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประพฤติปฏิบัติจะอยู่ในความสนใจของประชาชน และจะส่งผลต่อการเรียนรู้ทางการเมืองของประชาชน

๑.๔ ค้ำจุนครองสิทธิเสรีภาพและผลประโยชน์ของประชาชน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะทำหน้าที่เป็นผู้แทนกลุ่มผลประโยชน์หรือประชาชนที่เลือกตนเข้ามา ดังคำที่ว่า “ประชาชนเป็นอย่างไรก็ได้ผู้แทนอย่างนั้น”

๒. อำนาจหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นอำนาจหน้าที่ที่รัฐธรรมนูญกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งอาจสรุปได้เป็น ๓ ประการ คือ อำนาจหน้าที่ในการตรากฎหมาย อำนาจหน้าที่ในการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน และอำนาจหน้าที่ในการให้ความเห็นชอบกิจการที่สำคัญของประเทศ

๒.๑ การตรากฎหมาย คือการออก แก้ไข หรือยกเลิกพระราชบัญญัติ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ซึ่งถือว่าเป็นอำนาจหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๒.๒ การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน คือการดำเนินการด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อควบคุมการทำงานของคนรัฐมนตรี ซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสามารถกระทำได้โดย

๒.๒.๑ การตั้งกระทู้ถาม

กระทู้ถาม คือ ข้อความหรือคำถามที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตั้งขึ้นถามรัฐมนตรีในเรื่องอันเกี่ยวกับข้อเท็จจริง หรือนโยบายเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของรัฐมนตรี เพื่อให้รัฐมนตรีที่รับผิดชอบเป็นผู้ตอบ ซึ่งอาจเป็นกระทู้ถามสด หรือกระทู้ถามทั่วไปก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญและข้อบังคับการประชุม

๒.๒.๒ การเสนอและการพิจารณาญัตติ

ญัตติ คือข้อเสนอดุเดือด ใดๆ ที่มีความมุ่งหมาย เพื่อให้สภามีมติหรือวินิจฉัยชี้ขาดให้ปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ญัตติมีหลายประเภทแตกต่างกันออกไปตามการปฏิบัติงาน เช่น

- ญัตติทั่วไป เป็นการเสนอเพื่อให้สภาดำเนินการในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง
- ญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรีเป็นรายบุคคล ซึ่งมาตรการของสภาผู้แทนราษฎรที่ควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินที่สำคัญ และผลของการลงมติไม่ไว้วางใจ ถ้ามีคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด จะมีผลให้นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีนั้นพ้นจากตำแหน่ง

๒.๒.๓ การตั้งกรรมาธิการ

กรรมาธิการ คือ บุคคลที่สภาแต่งตั้งขึ้น ประกอบเป็นคณะกรรมาธิการ เพื่อทำหน้าที่สอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ใดๆ ที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภา และเมื่อดำเนินการเสร็จแล้ว คณะกรรมาธิการต้องรายงานเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณา ซึ่งคณะกรรมาธิการที่สภาผู้แทนราษฎรใช้ในการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินนั้น ได้แก่ คณะกรรมาธิการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร คณะกรรมาธิการวิสามัญ คณะกรรมาธิการร่วมกัน และคณะกรรมาธิการเต็มสภา

๒.๓ การให้ความเห็นชอบ เป็นการใช้อำนาจหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการให้ความเห็นชอบในเรื่องสำคัญ ๆ ร่วมกับสมาชิกวุฒิสภาในเรื่องต่าง ๆ เช่น

๒.๓.๑ การแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

๒.๓.๒ การแต่งตั้งผู้สืบราชสันตติวงศ์

๒.๓.๓ การประกาศสงคราม

๒.๓.๔ การทำสัตยาบันตีภาพสัตยาสงบศึกและสัตยาอื่น ๆ กับนานาประเทศ หรือองค์กระหว่างประเทศ

ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

๑) มีสัญชาติไทย หากแปลงสัญชาติต้องได้สัญชาติไทยมาแล้ว ไม่น้อยกว่า ๕ ปี

๒) อายุครบสิบแปดปีบริบูรณ์ ในวันที่ ๑ มกราคมของปีที่มีการเลือกตั้ง

๓) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งมาแล้ว ไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันเลือกตั้ง

บุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง

บุคคลที่มีลักษณะต่อไปนี้ เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง

- ๑) วิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
- ๒) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช
- ๓) ต้องคุมขังโดยหมายศาลหรือโดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย
- ๔) อยู่ในระหว่างเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง

ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

บุคคลผู้มีคุณสมบัติต่อไปนี้ เป็นผู้ที่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

- ๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
- ๒) มีอายุไม่ต่ำกว่า ๒๕ ปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง
- ๓) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า เว้นแต่เคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภา
- ๔) เป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่ง แต่เพียงพรรคเดียว นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง เป็นเวลาดูติดต่อกันไม่น้อยกว่า ๙๐ วัน
- ๕) ผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ต้องมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้ด้วย คือ

(ก) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านอยู่ในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งมาแล้วเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า ๑ ปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง

(ข) เคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งหรือเคยเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นในจังหวัดนั้น

(ค) เป็นบุคคลซึ่งเกิดในจังหวัดที่รับสมัครเลือกตั้ง

(ง) เคยศึกษาในสถานศึกษาที่ตั้ง อยู่ในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง เป็นเวลาติดต่อกัน ไม่น้อยกว่า ๒ ปีการศึกษา

(จ) เคยรับราชการหรือเคยมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า ๒ ปี

บุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

บุคคลที่มีลักษณะต่อไปนี้ เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

- ๑) ดิตยาเสพติดให้โทษ
- ๒) เป็นบุคคลล้มละลายซึ่งศาลยังไม่สั่งให้พ้นจากคดี
- ๓) เป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- ๔) ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล
- ๕) เคยต้องคำพิพากษาให้จำคุกตั้งแต่ ๒ ปีขึ้นไป โดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึง ๕ ปีในวันเลือกตั้ง เว้นในแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท

๖) เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

๗) เคยต้องคำพิพากษา หรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน เพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

๘) เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ นอกจากข้าราชการการเมือง

๙) เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

๑๐) เป็นสมาชิกวุฒิสภา

๑๑) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ หรือของราชการส่วนท้องถิ่น หรือเป็นเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ

๑๒) เป็นกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ตุลาการศาลปกครอง กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

๑๓) อยู่ในระหว่างต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตามมาตรา ๒๙๕

๑๔) เคยถูกวุฒิสภามีมติ ให้ถอดถอนออกจากตำแหน่งและยังไม่พ้นกำหนด ๕ ปี นับแต่วันที่วุฒิสภามีมติ จนถึงวันเลือกตั้ง

การสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จะต้อง

๑. สมัครในนามพรรคการเมืองได้เพียงพรรคเดียว
๒. สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งหรือแบบบัญชีรายชื่อ แบบใดแบบหนึ่งได้เพียงแบบเดียว
๓. ผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจะได้รับหมายเลขประจำตัวผู้สมัครเป็นหมายเลขเดียวกับหมายเลขของผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อของพรรคที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งนั้นสังกัด
๔. ผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองที่ไม่ได้ส่งสมาชิกสมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อให้ได้รับหมายเลขประจำตัวผู้สมัครต่อจากหมายเลขสุดท้ายของหมายเลขพรรคการเมืองที่ส่งสมาชิกสมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

๑. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เขตละ ๑ คน รวม ๔๐๐ เขต ๔๐๐ คน
๒. ยื่นใบสมัครต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งด้วยตนเอง
๓. ค่าธรรมเนียมการสมัครคนละ ๑๐,๐๐๐ บาท

๔. กำหนดวันรับสมัครไม่เกิน ๒๐ วันนับจากวันที่พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใช้บังคับ
๕. ระยะเวลาในการรับสมัครไม่น้อยกว่า ๕ วัน
๖. ห้ามผู้สมัครรับเลือกตั้งถอนการสมัครหลังจากผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งออกไปสมัครแก่ผู้สมัคร

การแบ่งเขตเลือกตั้ง

การเลือกตั้งแต่ละเขตเลือกตั้ง มีหลักเกณฑ์และวิธีการในการแบ่งเขตเลือกตั้ง ดังนี้

๑. เกณฑ์คำนวณจำนวนราษฎรต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหนึ่งคนให้นำจำนวนราษฎรทั่วประเทศหารด้วย ๔๐๐

๒. จังหวัดใดมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ ๑ คน ให้ใช้เขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง

๓. จังหวัดใดจะมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เท่าใดให้นำจำนวนราษฎร ต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหนึ่งคนมาเฉลี่ยจำนวนราษฎรในจังหวัดนั้น

๔. จังหวัดใดมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้มากกว่า ๑ คน ให้แบ่งเขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้งเท่ากับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จังหวัดนั้นจะมีได้

๕. มีเขตเลือกตั้งทั่วประเทศจำนวน ๔๐๐ เขตเลือกตั้ง

๖. คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ดำเนินการแบ่งเขตเลือกตั้ง

๗. อาจมอบหมายให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเป็นผู้เสนอแนะการแบ่งเขตเลือกตั้ง

๘. พื้นที่แต่ละเขตเลือกตั้งต้องติดต่อกันและมีจำนวนราษฎรในแต่ละเขตจำนวนใกล้เคียงกัน แต่ไม่ควรมากกว่าหรือน้อยกว่า ๓,๐๐๐ คน จากจำนวนเฉลี่ยราษฎรต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหนึ่งคนในจังหวัดนั้น

๙. ถ้าอำเภอหรือตำบลใดมีราษฎรเพียงพอที่จะเป็นเขตเลือกตั้งก็ให้อำเภอหรือตำบลนั้นเป็นเขตเลือกตั้ง

๑๐. ถ้าอำเภอใดมีราษฎรไม่เพียงพอที่จะเป็นเขตเลือกตั้ง ก็ให้รวมอำเภอเหล่านั้นเข้าด้วยกันจนพอที่จะเป็นเขตเลือกตั้ง ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความสะดวกในการคมนาคมหรือความเป็นชุมชน

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อมีหลักเกณฑ์และวิธีการในการเลือกตั้ง ดังนี้

๑. มีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อทั้งสิ้น ๑๐๐ คน

๒. พรรคการเมืองเสนอบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งได้พรรคละ ๑ บัญชีรายชื่อ

๓. มีจำนวนผู้สมัครไม่เกิน ๑๐๐ คน ในแต่ละบัญชีรายชื่อ

๔. ค่าธรรมเนียมการสมัครรายชื่อละ ๑๐,๐๐๐ บาท พร้อมทั้งหนังสือยินยอมของผู้สมัครทุกคน

๕. พรรคการเมืองต้องยื่นบัญชีรายชื่อต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งในวันรับสมัครซึ่งจะกำหนดให้เป็นวันก่อนวันรับสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

๖. ใช้เขตประเทศเป็นเขตเลือกตั้ง

๗. ห้ามผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองนั้นถอนชื่อผู้สมัครหลังจากคณะกรรมการการเลือกตั้งออกไปรับสมัครแก่ผู้สมัคร

ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ

การหาผู้ที่จะได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อจะต้องดำเนินการดังนี้

๑. รวมผลการนับคะแนนทั้งหมดที่พรรคการเมืองแต่ละพรรคได้รับ ทั้งนี้พรรคการเมืองที่จะนำผลคะแนนรวมที่ได้รับมาคำนวณต้องได้รับคะแนนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕ ของจำนวนที่นั่งได้ทั้งหมด แล้วนำคะแนนที่รวมได้นั้นหารด้วย ๑๐๐ เป็นค่าคะแนนเฉลี่ยต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๑ คน

๒. นำคะแนนรวมของพรรคการเมืองที่ได้คะแนนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕ ของคะแนนรวมทั้งหมดมาหารด้วยค่าเฉลี่ย ๆ ผลลัพธ์ที่เป็นจำนวนเต็ม คือ จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พรรคการเมืองนั้น ได้รับโดยเรียงลำดับจากรายชื่อแรกของบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้น

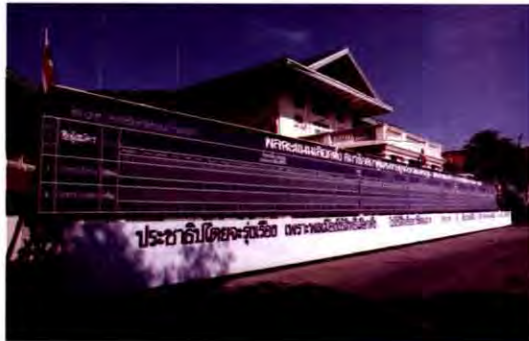
๓. หากยังได้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่ครบ ๑๐๐ คน ก็ให้พรรคการเมืองที่มีเศษจากการมากที่สุดได้รับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพิ่มขึ้นอีก ๑ คนเรียงตามลำดับไปจนกว่าจะได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครบจำนวน ๑๐๐ คน

ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

ผู้ที่ได้คะแนนมากที่สุดในเขตเลือกตั้งนั้นจะเป็นผู้ได้รับการเลือกตั้ง แต่ถ้ามีผู้ได้รับคะแนนมากที่สุดเท่ากันมากกว่า ๑ คน จะต้องหาผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วยวิธีการจับสลาก

ผู้ควบคุมและจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือ “กกต.” เป็นองค์กรที่รัฐธรรมนูญบัญญัติให้เป็นผู้ควบคุมและดำเนินการหรือจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งจะต้องมีคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง

คณะกรรมการ
ประจำหน่วยเลือกตั้งและ
คณะกรรมการนับคะแนน
เป็นกลไกสำคัญในการ
ดำเนินการเลือกตั้ง จึง
จำเป็นต้องทำความรู้จักกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง
และกลไกสำคัญของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

๑. คณะกรรมการการเลือกตั้ง

๑.๑ เป็นองค์กรที่เกิดขึ้นตามรัฐธรรมนูญ

๑.๒ มีหน้าที่ควบคุม และดำเนินการจัด
หรือจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและ
สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น
รวมทั้งการออกเสียงประชามติให้เป็นไปด้วยความ
บริสุทธิ์ยุติธรรม ตามครรลองระบอบประชาธิปไตย

๑.๓ เป็นองค์กรที่มีความเป็นกลางและมีอิสระ จึงทำให้เกิดความมั่นใจว่าการเลือกตั้งทุกระดับจะเป็นไปโดยบริสุทธิ์ยุติธรรม จะทำให้ได้นักการเมืองที่ดีและมีคุณภาพ

๑.๔ กกต. ประกอบด้วย ประธานกรรมการ ๑ คน และกรรมการอื่นอีก ๔ คน (รวม ๕ คน) พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากผู้ที่มีความเป็นกลางทางการเมืองและมีความซื่อสัตย์สุจริต เป็นที่ประจักษ์

๒. คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

๒.๑ เป็นผู้ช่วยเหลือการทำงานของ กกต. ในแต่ละจังหวัด

๒.๒ มีหน้าที่อำนวยความสะดวกและประสานงานระหว่าง กกต. กับหน่วยงานของรัฐกับเอกชนเกี่ยวกับการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติที่กระทำภายในจังหวัด

๒.๓ ในแต่ละจังหวัด มีคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดจำนวนไม่เท่ากัน โดยแบ่งสัดส่วนตามจำนวน ส.ส.

๒.๓.๑ จังหวัดใดมี จำนวน ส.ส. ๑-๕ คน มีคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ๕ คน (๕๑ จังหวัด)

๒.๓.๒ จังหวัดใดมี จำนวน ส.ส.
๖-๑๕ คน มีคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด
๗ คน (๒๓ จังหวัด)

๒.๓.๓ จังหวัดใดมี จำนวน ส.ส. ๑๖ คน
ขึ้นไป มีคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ๙ คน
(๒ จังหวัด)

๒.๔ ในแต่ละจังหวัด จะมี “ผู้อำนวยการ
การเลือกตั้งประจำจังหวัด” ๑ คน ซึ่งเป็นผู้แทนของ
สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด และเป็น
เลขานุการคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดอีกด้วย

๓. คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง

๓.๑ มีหน้าที่อำนวยความสะดวกและ
ดำเนินกิจการที่จำเป็นเกี่ยวกับการเลือกตั้งภายในเขต
เลือกตั้งแต่ละเขต

๓.๒ เป็นคณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นเฉพาะ
เวลาที่มีการเลือกตั้งแต่ละครั้งเท่านั้น เมื่อการเลือกตั้ง
เสร็จก็จะสิ้นสภาพไป

๓.๓ มีจำนวนเขตละไม่น้อยกว่า ๙ คน

๓.๔ ในแต่ละเขตเลือกตั้งจะมี “ผู้อำนวยการ
การเลือกตั้งประจำเขต” ๑ คน มีหน้าที่รับสมัครเลือกตั้ง
แบบแบ่งเขตเลือกตั้งและดำเนินกิจการที่จำเป็นเกี่ยวกับ
การเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งอีกด้วย

๔. คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง

๔.๑ ในแต่ละเขตเลือกตั้ง จะมีหน่วยเลือกตั้ง มากจำเป็นต้องจัดตั้งคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง เพื่อช่วยเหลือการทำงานของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประจำเขต ในการดูแลการดำเนินการเลือกตั้งหรือการลงคะแนนในที่เลือกตั้งของหน่วยเลือกตั้งนั้น ๆ

๔.๒ เป็นคณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นเฉพาะ เวลาที่มีการเลือกตั้งแต่ละครั้งเท่านั้น เมื่อการเลือกตั้ง เสร็จก็จะสิ้นสุดสภาพไป

๔.๓ มีจำนวนไม่น้อยกว่า ๗ คน

๕. คณะกรรมการนับคะแนน

๕.๑ รัฐธรรมนูญกำหนดให้มีการนับคะแนนรวมกันทุกหน่วยเลือกตั้งประกาศผลการนับคะแนนโดยเปิดเผย ณ ที่แห่งหนึ่งเพียงแห่งเดียวในเขตเลือกตั้งนั้น

๕.๒ มีหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการรับหีบบัตรเลือกตั้งและนับคะแนนจากทุกหน่วยเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น

๕.๓ เป็นคณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นเฉพาะ กาลเวลาที่มีการเลือกตั้งแต่ละครั้งเท่านั้น เมื่อการเลือกตั้งเสร็จก็จะสิ้นสุดสภาพไป

๕.๔ มีจำนวนตามความเหมาะสม

บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งจะเป็นผู้จัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งของแต่ละหน่วยเลือกตั้งจากหลักฐานทะเบียนบ้านของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย เมื่อจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งเสร็จแล้วต้องดำเนินการดังนี้

๑. ปิดประกาศบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ สำนักงานเทศบาล ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล และสถานที่อื่น ๆ ตามที่กฎหมายกำหนดไม่น้อยกว่า ๒๐ วัน ก่อนวันเลือกตั้ง พร้อมกับให้แจ้งรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปยังเจ้าบ้านให้ทราบก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน

๒. เปิดโอกาสให้มีการขอเพิ่มชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยให้ยื่นคำร้องขอเพิ่มชื่อต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง ก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่า ๑๐ วัน

หากคำร้องขอดังกล่าวถูกยกให้ยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัด ก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าห้าวันเพื่อให้ศาลวินิจฉัยว่าจะให้เติมชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามที่ยื่นคำร้องหรือไม่ คำสั่งของศาลนี้ให้เป็นที่สุด

๓. เปิดโอกาสให้มีการร้องขอให้ถอนรายชื่อผู้ไม่มีสิทธิออกจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้ โดยให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งยื่นคำร้องขอถอนชื่อผู้ที่ไม่เห็นว่ามีสิทธิเลือกตั้งออกจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่า ๑๐ วัน เพื่อให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งพิจารณา แต่ถ้าผู้ยื่นคำร้องขอเป็นเจ้าบ้านที่ปรากฏชื่อผู้ไม่มีสิทธิเลือกตั้งอยู่ในทะเบียนบ้านเมื่อเจ้าบ้านนำหลักฐานทะเบียนบ้านมาแสดงว่า ผู้นั้นไม่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งแล้วแต่กรณีมีคำสั่งถอนชื่อบุคคลนั้นออกจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

การลงคะแนนเลือกตั้ง

เมื่อถึงวันเลือกตั้งจะเปิดให้ลงคะแนนตั้งแต่เวลา ๐๘.๐๐ - ๑๕.๐๐ นาฬิกา โดยผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งต้องปฏิบัติตามนี้

๑. ตรวจรายชื่อจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่หน่วยเลือกตั้ง

๒. ลงชื่อ พิมพ์ลายนิ้วมือ และประทับตราเลือกตั้ง โดยแสดงหลักฐานประจำตัวต่อเจ้าหน้าที่ประจำหน่วยเลือกตั้ง

๓. ให้ทำเครื่องหมายกากบาทลงในบัตรเลือกตั้ง

๔. หากไม่ประสงค์จะลงคะแนนให้กับผู้สมัครหมายเลขใด หรือบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใดให้ทำเครื่องหมายกากบาทลงในช่องไม่ลงคะแนน

๕. ให้ผู้ลงคะแนนนำบัตรเลือกตั้งไปใส่หีบบัตรเลือกตั้งด้วยตนเอง

ขั้นตอนการเลือกตั้ง

แสดงบัตรประชาชนต่อเจ้าหน้าที่ เพื่อแสดงตนในการมาใช้สิทธิเลือกตั้ง

พิมพ์ลายนิ้วมือ และลงชื่อบนต้นขั้วในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ต่อหน้าเจ้าหน้าที่เพื่อเป็นหลักฐาน

หลังรับบัตรเลือกตั้งแล้วให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเดินเข้าคูหาเพื่อกากบาทลงในบัตรเลือกตั้ง

เมื่อทำเครื่องหมายกากบาทเรียบร้อยแล้ว พบบัตรเลือกตั้งให้เหมือนเดิม เสร็จแล้วนำบัตรมาหย่อนด้วยตนเองที่ละใบลงในหีบบัตรเลือกตั้ง

การอำนวยความสะดวกให้ผู้เลือกตั้งสามารถ

ใช้สิทธิเลือกตั้งได้

ในกรณีที่ผู้เลือกตั้งเป็นผู้พิการหรือมิได้อยู่ในเขตเลือกตั้งในวันเลือกตั้ง กฎหมายก็กำหนดให้มีการอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เลือกตั้งเหล่านั้นสามารถใช้สิทธิเลือกตั้งได้โดย

๑. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งเป็นผู้พิการต้องได้รับการอำนวยความสะดวกและให้ความช่วยเหลือต่อการใช้สิทธิเลือกตั้ง

๒. ผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งใด น้อยกว่า ๙๐ วัน นับถึงวันเลือกตั้งมีสิทธิเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ตนมีชื่อในทะเบียนบ้านเป็นครั้งสุดท้ายไม่น้อยกว่า ๙๐ วัน

๓. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดอยู่ในจังหวัดอื่นนอกจังหวัดที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านถ้าประสงค์จะใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งในจังหวัดที่ตนอยู่ ต้องมาลงทะเบียนเพื่อใช้สิทธิเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

๔. ข้าราชการพลเรือน ทหาร ตำรวจ สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน หรือผู้ที่ได้รับคำสั่งจากทางราชการให้ไปปฏิบัติหน้าที่นอกเขตเลือกตั้งที่ตนมีสิทธิเลือกตั้ง ให้ใช้สิทธิเลือกตั้งได้ ณ ที่เลือกตั้งกลาง

๕. การเลือกตั้งนอกราชอาณาจักร

๕.๑ ในการเลือกตั้งทั่วไป ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใดแต่มีถิ่นที่อยู่นอกราชอาณาจักรให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง ณ ประเทศที่มีถิ่นที่อยู่นั้น โดยให้ลงทะเบียนบัญชีรายชื่อผู้ใช้สิทธิที่สถานทูตหรือสถานกงสุลไทยประจำประเทศนั้นก่อนการเลือกตั้ง

๕.๒ เอกอัครราชทูตหรือกงสุลใหญ่มีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดทำทะเบียนรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งนอกราชอาณาจักรเช่นเดียวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

๕.๓ ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นสมควร อาจจัดให้มีการลงคะแนนเลือกตั้งทางไปรษณีย์หรือโดยวิธีอื่นใดที่มีใช่เป็นการจัดตั้งสถานที่ลงคะแนนเลือกตั้งก็ได้

บัตรเลือกตั้งและหีบบัตรเลือกตั้ง

ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คณะกรรมการการเลือกตั้งจะต้องจัดทำหีบบัตรเลือกตั้งและบัตรเลือกตั้งที่มีลักษณะดังนี้

๑. หีบบัตรเลือกตั้งมีลักษณะที่สามารถมองเห็นภายในได้ง่าย โดยจัดทำขึ้นจากโลหะหรือวัสดุอื่นที่มีความคงทนแข็งแรง มีฝาด้านบน และกุญแจแจด้านหน้าได้ทีใส่กุญแจใช้วัสดุโปร่งใส เพื่อให้มองเห็นภายในหีบบัตรเลือกตั้งได้

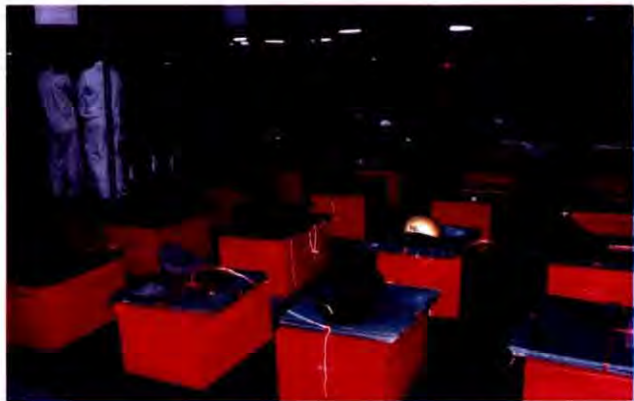

๒. ด้านในหีบบัตรเลือกตั้งให้กำหนดรหัสหรือหมายเลขประจำหีบบัตรเลือกตั้งเพื่อป้องกันการเปลี่ยนหีบบัตรเลือกตั้ง ด้านหลังของหีบบัตรเลือกตั้งต้องระบุหน่วยเลือกตั้ง ที่เลือกตั้งเขตเลือกตั้งและจังหวัด

๓. หีบบัตรเลือกตั้งมีวิธีการปิดผนึกเพื่อป้องกันการเปิดหีบบัตรโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือใส่บัตรเพิ่มเติมเมื่อปิดหีบแล้ว

๔. หีบบัตรเลือกตั้งมีลักษณะพิเศษที่ป้องกันการเปลี่ยนหีบบัตรได้

๕. บัตรเลือกตั้งมี ๒ แบบ คือ บัตรเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ และบัตรเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

การนับคะแนนและการประกาศผลการเลือกตั้ง

๑. สถานที่นับคะแนนให้นำหีบบัตรเลือกตั้งทุกใบในเขตเลือกตั้งนั้นมาเปิดนับคะแนน ณ ที่เดียวกันตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งกำหนด

๒. วิธีการนับคะแนน ต้องดำเนินการดังนี้

๒.๑ เริ่มนับคะแนนเมื่อหีบบัตรเลือกตั้งทุกใบในเขตเลือกตั้งนั้นได้ถูกส่งมายังสถานที่นับคะแนนแล้ว

๒.๒ ให้นับคะแนนใหม่เมื่อผลการนับคะแนนไม่ตรงกับรายงานการใช้สิทธิเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำหน่วยเลือกตั้ง

๓. บัตรเสีย มีลักษณะดังนี้

๓.๑ บัตรปลอม

๓.๒ บัตรที่มีได้ทำเครื่องหมายลงคะแนน

๓.๓ บัตรที่ไม่อาจทราบได้ว่าลงคะแนนให้กับผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใด

๓.๔ บัตรที่มีไขบัตรซึ่งกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งนั้นมอบให้

๓.๕ บัตรที่ทำเครื่องหมายลงคะแนนให้กับผู้สมัครเกินกว่าหนึ่งคนหรือพรรคการเมืองเกินกว่าหนึ่งพรรค

๓.๖ บัตรที่ทำเครื่องหมายลงคะแนนมากกว่าหนึ่งเครื่องหมาย

๓.๗ บัตรที่ทำเครื่องหมายอื่นนอกจากเครื่องหมายกากบาท

๓.๘ บัตรที่ทำเครื่องหมายลงคะแนนนอกช่อง “ทำเครื่องหมาย” หรือนอกช่อง “ไม่ลงคะแนน”

๓.๙ บัตรที่ทำเครื่องหมายลงคะแนนทั้งในช่อง “ทำเครื่องหมาย” และในช่อง “ไม่ลงคะแนน”

๓.๑๐ บัตรที่มีเครื่องสังเกตรหัสหรือข้อความอื่นใดนอกจากที่กำหนดไว้ในประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้งเรื่องหีบบัตรเลือกตั้งและบัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๔. การประกาศผลการเลือกตั้งต้องดำเนินการดังนี้

๔.๑ ประกาศผลการนับคะแนน

๔.๒ ประกาศจำนวนบัตรเลือกตั้งที่มีอยู่ทั้งหมด

๔.๓ ประกาศจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ใช้

๔.๔ ประกาศจำนวนบัตรเลือกตั้งที่เหลือจากการลงคะแนน

๔.๕ ส่งรายงานผลการนับคะแนนไปยังคณะกรรมการการเลือกตั้ง

การสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ (ใบเหลือง)

ในอดีตที่ผ่านมา การประกาศผลการเลือกตั้ง จะกระทำโดยทันทีเมื่อการประกาศผลการนับคะแนนแล้ว หลังจากนั้นจึงเปิดโอกาสให้มีการคัดค้าน โดยผู้สมัครจะต้องยื่นฟ้องต่อศาลยุติธรรม แต่มักจะมีการยุบสภาเสียก่อนที่ศาลจะตัดสินให้มีการเลือกตั้งใหม่ ส่วนกรณีการข้อเสียดังกล่าวก็มีการดำเนินคดีได้ไม่มากรายนัก เพราะเป็นการยากที่จะรวบรวมพยานหลักฐาน อีกทั้งผู้ต้องหาก็เป็นเพียงหัวหน้าคะแนน ซึ่งไม่มีผลโดยตรงต่อผู้สมัครหรือต่อผลการเลือกตั้ง ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาการทุจริตการเลือกตั้ง รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันจึงให้อำนาจแก่คณะกรรมการเลือกตั้ง (กกต.) ในการประกาศผลการเลือกตั้ง แต่ถ้ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริต ยุติธรรม คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ได้ โดยไม่ประกาศผลการเลือกตั้ง ดังนั้น **การสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ คือ การให้ “ใบเหลือง”** แก่ผู้สมัครที่ได้คะแนนสูงสุด และคณะกรรมการการเลือกตั้งต้องดำเนินการเลือกตั้งให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันเลือกตั้ง (พ.ร.บ. มาตรา ๗/๑)

ถ้า กกต. สั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ก่อนการประกาศผลการเลือกตั้ง ผู้สมัครจะได้แก่ ผู้สมัครชุดเดิมของการเลือกตั้งรอบก่อน (ยกเว้นเมื่อมีการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้สมัครบางคนดังจะกล่าวต่อไป) แต่ถ้า

มีการประกาศผลการเลือกตั้งแล้ว มีการร้องเรียนหรือมีการคัดค้านการเลือกตั้ง และ กกต. สั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ ในกรณีเช่นนี้อาจเรียกว่าเป็นการเลือกตั้งซ่อมก็ได้

การเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง (ใบแดง)

การเพิกถอนสิทธิการสมัครรับเลือกตั้ง หรือการได้ใบแดง เป็นมาตรการที่มีผลทำให้ไม่ต้องเลือกตั้งกันหลายๆรอบ และเป็นทีเกรงขามต่อผู้สมัครที่ได้ใบเหลืองก็ยังถือว่าตนเองมีสิทธิได้รับการเลือกตั้งอยู่ดี ต่างกับใบแดงซึ่งหมายถึงการหมดโอกาสเลยทีเดียว เมื่อหลักฐานหรือพฤติการณ์ที่เชื่อได้ว่าผู้สมัครผู้นั้นกระทำการก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำสนับสนุนหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลอื่นกระทำ หรือรู้ว่าการกระทำแล้วไม่ดำเนินการเพื่อระงับการกระทำ ซึ่งการกระทำนั้นน่าจะมีผลให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม หมายความว่า ถ้า กกต. มีหลักฐานอันควร

เชื่อได้ว่าเป็นการกระทำของผู้สมัครเองหรือผู้ที่มีความ
เชื่อมโยงกับผู้สมัคร ก็จะทำให้สิทธิเลือกตั้งของผู้สมัคร
(ใบแดง) ทำให้ผู้สมัครผู้นั้นพ้นจากการเป็นผู้สมัครใน
การเลือกตั้งใหม่ โดยในการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งนั้นมี
กำหนด ๑ ปี ซึ่งการเพิกถอนสิทธิการสมัครรับเลือกตั้ง
โดยตรงอาจจะขัดต่อรัฐธรรมนูญ อย่างไรก็ตาม รัฐธรรมนูญ
เปิดช่องทางให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งได้ตามบทบัญญัติ
ของกฎหมาย ซึ่งการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งจะส่งผล
เป็นการเพิกถอนสิทธิการรับสมัครรับเลือกตั้งนั่นเอง

กระบวนการพิจารณาใบเหลือง-ใบแดง

ผู้คัดค้านยื่นคำร้อง

ภายใน ๓๐ วัน หลังจากประกาศผลการเลือก

สนง.กกต./สนง.กกต.จว.

เลขาราชการ กกต.

เรื่องที่จะต้อง
มีการสอบสวน

เจ้าหน้าที่
สืบสวนสอบสวน

ประกอบด้วย

- อัยการ
 - ตุลาการ
 - นักวิชาการ
 - นักกฎหมาย
- เป็นต้น

คณะกรรมการการพิจารณา
การคัดค้านการเลือกตั้ง

นำสำนวนพร้อมพยาน
ของผู้ร้องและผู้ถูกร้องฯ

กกต.พิจารณาและวินิจฉัยชี้ขาด

ยกคำร้องคัดค้าน

ใบเหลือง

ใบแดง

(เพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ๑ ปี)

กรณีไม่ปรากฏ
หลักฐานอันควร
เชื่อได้ว่าการเลือก
ตั้งมิได้เป็นไปโดย
สุจริตและเที่ยงธรรม

ส่งกฤษฎีกา

พิจารณา
ภายใน ๕ วัน

กกต.วินิจฉัย
ชี้ขาดครั้งสุดท้าย

กกต.สั่งเลือกตั้งใหม่

กกต.สั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง
พร้อมสั่งการเลือกตั้งใหม่

ข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

การสร้างและพัฒนาเครื่องลงคะแนนเลือกตั้ง

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ร่วมลงนามในบันทึกข้อตกลงกับบริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด (รัฐวิสาหกิจ) เมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๔๕ เพื่อวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เครื่องลงคะแนนเลือกตั้งต้นแบบด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นการสร้างและพัฒนาเทคโนโลยีโดยวิศวกรคนไทย เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเลือกตั้งโดยใช้เครื่องลงคะแนนเลือกตั้ง

เครื่องลงคะแนนเลือกตั้ง

ภาพเครื่องรวมคะแนน

ภาพเครื่องลงคะแนน

การเลือกตั้งโดยใช้เครื่องลงคะแนนเลือกตั้ง ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพียงแค่ออกคูปองหมายเลขที่ต้องการแล้วกดปุ่มกากบาท เพื่อยืนยันการลงคะแนนเท่านั้น สำหรับคนตาบอดก็สามารถใช้ได้โดยการคลำที่ช่องตามลำดับหมายเลขซึ่งมีอักษรเบรลล์กำกับอยู่ เมื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งเข้าไปในคูหาแล้วสามารถกดเลือกหมายเลขที่ตนต้องการออกเสียงให้ โดยเมื่อออกคูปองหมายเลขแล้วเครื่องจะแสดงหมายเลขที่กด และเมื่อออกคูปองกากบาทเพื่อยืนยันการลงคะแนนแล้ว จะมีเสียงจากลำโพงในเครื่องลงคะแนน พูดว่า “ท่านลงคะแนนเรียบร้อยแล้ว” เพื่อให้ผู้ใช้สิทธิทราบว่าได้ทำการกดหมายเลขผู้สมัครแล้ว และไฟแสดงผลการลงคะแนนซึ่งเป็นไฟสีเขียวสว่างขึ้นเมื่อคะแนนได้ถูกบันทึกแล้ว สถานะความพร้อมในการลงคะแนนบนเครื่องลงคะแนนจะเปลี่ยนสถานะเป็นไม่พร้อมโดยไฟสีแดงจะสว่างขึ้น เครื่องลงคะแนนจะไม่รับการกดปุ่มคะแนนใด ๆ อีก พร้อมทั้งมีเสียงพูดจากลำโพงว่า “กรุณาออกจากคูหา” ถือว่าเป็นการเสร็จสิ้นการลงคะแนน

สำหรับการใช้เครื่องลงคะแนนเลือกตั้งนั้น คงจะเริ่มใช้สำหรับการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นก่อน เพื่อเป็นการทดสอบเครื่องลงคะแนนและการทำงานของเครื่องรวมคะแนน ให้เป็นที่คุ้นเคยและยอมรับของทุกฝ่าย หลังจากนั้นคงมีการขยายผล เพื่อนำมาใช้ในการเลือกตั้งต่าง ๆ ต่อไป

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นหน้าที่ของคนไทยที่มีสิทธิเลือกตั้งจะต้องไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพื่อให้ได้มาซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งในระบบเขตเลือกตั้ง และระบบบัญชีรายชื่อ ที่เป็นตัวแทนของปวงชนชาวไทยที่ดีมีคุณภาพ เพื่อให้การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ถูกต้อง และมีความผิดพลาดน้อยที่สุดทั้งผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จึงจำเป็นต้องศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ทั้งนี้จะได้ไม่เกิดความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นจากการกระทำของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง หรือผู้สมัครรับเลือกตั้งเอง

บรรณานุกรม

เชาวนะ ไตรมาศ, **การเลือกตั้งแบบใหม่ ทำไมคนไทยต้องไปเลือกตั้ง,**

(กรุงเทพมหานคร : สถาบันนโยบายการศึกษา, ๒๕๔๒)

วีชรา ไชยสาร, **ระบบการเลือกตั้งกับการเมืองไทยยุคใหม่,** พิมพ์ครั้งที่ ๑

(กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติธรรม, ๒๕๔๑).

หยุด แสงอุทัย, **คำอธิบายหลักเกณฑ์ทั่วไปของการเลือกตั้งและ**

พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน พ.ศ. ๒๕๑๑

(เรียงมาตรา), พิมพ์ครั้งที่ ๖ (กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วน

จำกัดโอเดียนสตรี, ๒๕๑๒).

ส 02638 ฉ.2

สพ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
08 สำนักประชาสัมพันธ์.
3.2 การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร.
324.6
2547

พิมพ์ที่ สำนักการพิมพ์
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

<http://www.parliament.go.th>